

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 267.385 van 13 juli 2026
in de zaak A. 241.488/X-18.617**

In zake : 1. de VZW BESCHERM BOMEN EN NATUUR
 2. Bruno MAENHOUT
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Marleen Ryelandt
 kantoor houdend te 8200 Brugge
 Gistelsesteenweg 472
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

 1. de GEMEENTE ZEDELGEM
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Sven Boullart en Jelle Snauwaert
 kantoor houdend te 9000 Gent
 Voskenslaan 419
 bij wie woonplaats wordt gekozen
 2. het VLAAMSE GEWEST

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 18 maart 2024, strekt tot de nietigverklaring van het besluit van de gemeenteraad van de gemeente Zedelgem van 23 november 2023 houdende de definitieve vaststelling van een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Sportlaan - Sint-Aarnoutstraat’ (hierna: het bestreden gemeentelijk RUP).

II. Verloop van de rechtspleging

2. Bij arrest nr. 260.219 van 21 juni 2024 is de vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing verworpen.

De verzoekende partijen hebben een verzoekschrift tot voortzetting van de rechtspleging ingediend.

De eerste verwerende partij heeft een memorie van antwoord ingediend en de verzoekende partijen hebben een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Lise Vandenhende heeft een verslag opgesteld.

De verzoekende partijen hebben een laatste memorie ingediend. De eerste verwerende partij heeft een laatste memorie ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 22 mei 2026.

Staatsraad Patricia De Somere heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Marleen Ryelandt, die verschijnt voor de verzoekende partijen, en advocaat Wouter De Rycke, die *loco* advocaten Sven Boullart en Jelle Snauwaert verschijnt voor de eerste verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Lise Vandenhende heeft een met dit arrest andersluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3.1. De eerste verzoekende partij is een vereniging zonder winstoogmerk die het behoud, de bescherming en de verbetering van het leefmilieu

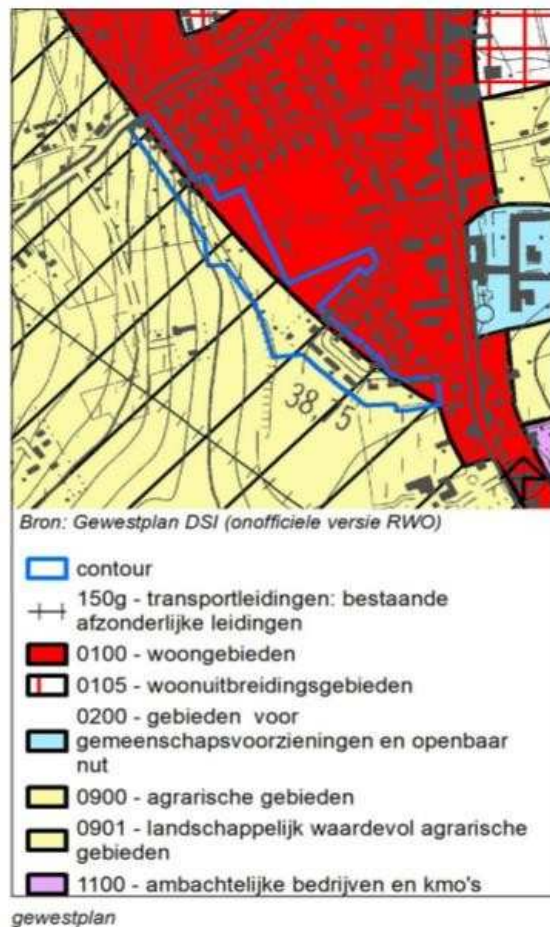
tot doel heeft. Tweede verzoeker woont in de onmiddellijke omgeving van het plangebied van het bestreden gemeentelijk RUP, dat zich situeert aan de zuid-zuidwestelijke rand van Aatrijke, een deelgemeente van Zedelgem.

3.2. Het bestreden gemeentelijk RUP heeft als doelstelling “een grenscorrectie door te voeren [van] de gewestplangrens tussen woongebied en agrarisch gebied, [om] zodoende de resterende percelen te kunnen ontwikkelen op de terreinen van de voormalige voetbalvelden”.

3.3. In september 2019 wordt een start- en procesnota opgemaakt en op 16 december 2019 wordt een publieke raadpleging georganiseerd.

In de startnota wordt onder het kopje ‘Juridisch kader’ de ligging van het plangebied in de juridische ruimtelijke structuur verduidelijkt als volgt:

1.1 gewestplan

3.4. In februari 2022 wordt een scopingnota opgesteld.

Wat het effectenonderzoek betreft, wordt in de scopingnota (zoals nadien opgenomen in de toelichtingsnota bij het bestreden gemeentelijk RUP) onder meer het volgende gesteld:

“Effectenonderzoek

[...]

2 milieu-effecten

fase 3: bepaling van de plicht tot opmaak van een plan-mer

[...]

Het RUP vormt het kader voor de toekenning van een vergunning voor een project opgesomd in bijlage I, II of III van het Besluit van de Vlaamse Regering van 10-12-2004, nl. een stadsontwikkelingsproject opgenomen in rubriek 10b van bijlage III. Het RUP regelt echter het gebruik van een relatief klein gebied op lokaal niveau (totale oppervlakte RUP is 4ha 07a 74ca[...]). In de buurt van het plangebied bevinden zich geen Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijngebieden zodat er geen passende beoordeling vereist is. Het meest nabijgelegen Habitatrichtlijngebied, Vloethemveld, bevindt zich op ongeveer 3 km van het plangebied.

conclusie:

Het RUP valt onder de screeningsplicht.

2.2 een beschrijving en een inschatting van de mogelijke aanzienlijke milieu-effecten van het voorgenomen plan of programma

Hier wordt een overzicht gevraagd van de mogelijke aanzienlijke milieueffecten van het plan of programma op:

- de gezondheid en veiligheid van de mens
- de ruimtelijke ordening
- de biodiversiteit
- de fauna en flora
- de energie- en grondstoffenvoorraden
- de bodem
- het water
- de atmosfeer de klimatologische factoren
- het geluid
- het licht
- de stoffelijke goederen
- het cultureel erfgoed, met inbegrip van het architectonisch en archeologisch erfgoed
- het landschap
- de mobiliteit
- de samenhang tussen de genoemde factoren

Er wordt gebruik gemaakt van een ingreepeffecten-schema. De effecten waarvan vermoed wordt dat ze waarschijnlijk significant zijn worden verder in detail onderzocht. Op de effecten die vermoedelijk niet significant zijn wordt minder diep ingegaan.

Ingreepeffectenschema

ingreep	omvang in ruimte en tijd	mens gezondheid	mens ruimt. aspecten	lucht	geluid en trillingen	licht, warmte stralingen	bodem	water	geur	land-schap	mobiliiteit	fauna en flora	erfgoed + archeologie
	Opp (m²) Duur												
Aanlegfase													
bouw van 44 tot 50 bijkomende wooneenheden	tijdelijk	N	N	T/N*	T/N*	N	P/N*	P/N*	N	P/N*	N	P/N*	P/N*
aanleg van het openbaar domein		N	N	T/N*	T/N*	N	P/N*	P/N*	N	P/N*	N	P/N*	P/N*
Exploitatiefase													
bijkomende woon-functie	permanent	N	N	N*	N*	N*	N	N*	N	N*	N*	N	N

N: niet significant effect – N*: waarschijnlijk niet significant effect, effect zeer beperkt in ruimte en omvang, zeer lokaal effect – S: (waarschijnlijk) significant effect – T: tijdelijk effect – P: permanent effect – O: positief effect – V: verder onderzoek noodzakelijk bij vergunningsaanvraag

2.2.1 de ruimtelijke ordening referentie

- De gemeente Zedelgem situeert zich tussen Brugge, Torhout, Ichtegem en Jabbeke.
- Aatrijke is een deelgemeente van Zedelgem en situeert zich in het zuiden, grenzend aan Ichtegem en Torhout.
- De site heeft op vandaag een gewestplanbestemming (zie juridische kader punt 1.1):
 - zone voor wonen
 - landschappelijk waardevol agrarisch gebied
 - Er is op vandaag geen RUP van kracht op de site
 - Er is op vandaag een BPA van kracht voor een gedeelte van de site, BPA Kom Zuid West.(ggk 1966). Het BPA is enkel nog van kracht voor de zone met gewestplanbestemming wonen en is een verfijning van deze bestemming.
 - Het gemeentelijk RUP geeft uitvoering aan het GRS en staat onderaan de hiërarchie van de ruimtelijke uitvoeringsplannen.
 - Het gebied ligt gedeeltelijk in HAG wat betreft de gebieden die in gewestplanbestemming landschappelijk waardevol agrarisch gebied liggen.
 - De gemeenteraadsbeslissing van 29/06/2000 geeft aan dat de gemeente Zedelgem streeft naar het behoud van het BPA ggk 1966. Door het Arrest Steeno is echter een deel van het BPA geschrapt (2001). De verkaveling en bouwvergunningen die op basis van het BPA zijn vergund [...], zijn niet opgeheven door het arrest en bijgevolg nog steeds van kracht.

beschrijving effect

Het doel van onderhavig RUP is een interne ruil van woongebied door te voeren binnen de originele contouren van het BPA dat van kracht was tijdens de goedkeuring van de gewestplannen. Zo kunnen de voormalige voetbalterreinen deels ontwikkeld worden conform de aanpalende woonwijken die volgens het BPA verkaveld zijn geweest voor groepswoningbouw.

Daarenboven is op vandaag een deel van de vergunde en vergund geachte bebouwing van voor het gewestplan zonevreemd geworden.

De vergunningen zijn in tegenstelling tot het BPA, niet vervallen door het arrest Steeno, zijn nog steeds van kracht en worden meegenomen in de grenscorrectie van het gewestplan.

De grens van het woongebied wordt op deze manier doorgetrokken in een rechte lijn. Het RUP volgt de contouren van de percelen. Er worden geen actieve landbouwgronden aangesneden.

plangeïntegreerde maatregelen

Er wordt in de voorschriften opgenomen dat de volledige zone dient bestemd te worden voor groepswoningbouw, en meer bepaald voor sociale doelgroepen.

andere randvoorwaarden die de effecten beperken

De gemeentelijke bouwverordening en belasting op het niet voldoende voorzien of wegnemen van parkeerplaatsen.

conclusie

geen aanzienlijk effect

[...]

2.2.11 het landschap

referentie

- Het plangebied behoort tot de Zandstreek buiten de Vlaamse Vallei, meer bepaald tot het traditionele landschap Oude veldgebieden van Torhout.

- In het plangebied zijn geen ankerplaatsen.

- In het plangebied zijn geen relictzones

- in het plangebied zijn geen punt- of lijnrelicten

- het plangebied paalt aan het agrarisch gebied ten westen van de kern van Aatrijke.

beschrijving effect

Een deel van onderhavig gebied is reeds sinds de jaren '60 ontwikkeld.

De braakliggende projectzone achter de school was vroeger een sportpark.

Een deel van deze zone wordt nu ontwikkeld.

Door de interne planologische ruil wordt de bestemming woongebied op een compactere en duurzame manier ontwikkelbaar. De overige zone blijft behouden met de huidige groenvoorzieningen die tevens zorgen voor de landschappelijke afwerking van het gebied.

plangeïntegreerde maatregelen

In de voorschriften van het RUP zullen bepalingen opgenomen worden om de afwerking van de rand van het woongebied te bevorderen, zoals bepaling naar afsluitingen en beplanting/haagstructuren.

conclusie

Geen aanzienlijke effecten mits het nemen van de milderende maatregelen.”

3.5. Rekening houdend met “de startnota, de resultaten van de participatie, de adviezen en met de verwerking hiervan in de scopingnota” bevestigt het team Milieueffectrapportage van het departement Omgeving van de Vlaamse overheid (hierna: team Mer) op 27 april 2022 dat voor het voorgenomen gemeentelijk RUP geen planmilieueffectrapport (hierna: plan-MER) moet worden opgemaakt.

3.6. Op 24 januari 2023 vindt een plenaire vergadering over het voorontwerp van het gemeentelijk RUP plaats.

3.7. Met een besluit van 27 april 2023 stelt de gemeenteraad van de eerste verwerende partij het ontwerp van het gemeentelijk RUP voorlopig vast.

3.8. Gedurende het openbaar onderzoek dat van 15 mei 2023 tot 13 juli 2023 over het ontwerp van het gemeentelijk RUP plaatsvindt, worden twee bezwaarschriften ingediend, onder meer door tweede verzoeker.

3.9. De gemeentelijke commissie voor ruimtelijke ordening van de gemeente Zedelgem verleent op 2 oktober 2023 een advies over het ontwerp van het gemeentelijk RUP.

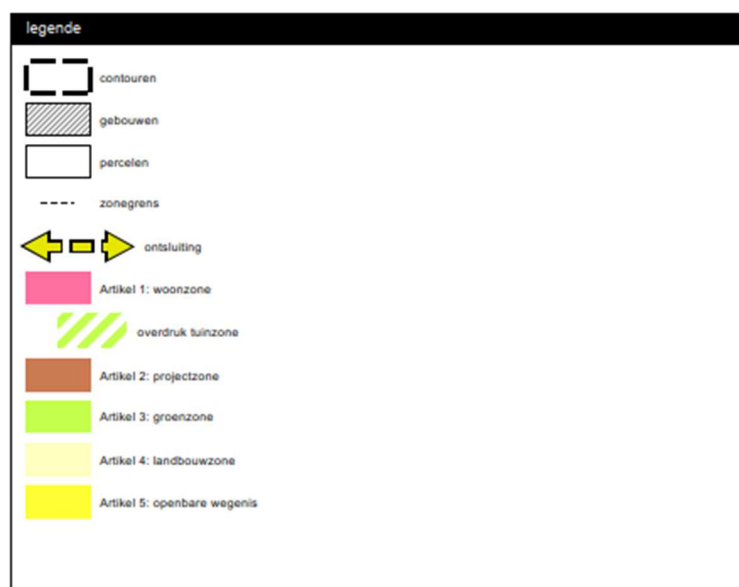
3.10. Met het bestreden besluit van 23 november 2023 stelt de gemeenteraad van de eerste verwerende partij het gemeentelijk RUP definitief vast.

Het plan omvat een ‘projectzone’ (artikel 2), “bestemd voor de ontwikkeling van één- en/of meergezinswoningen met een sociaal karakter – en de daarbij horende koeren, tuinen, bergingen, parkeervoorzieningen, inritten en garages – in een groene omgeving”. Dit gebied wordt afgeboord met een ruime ‘groenzone’ (artikel 3) en ‘landbouwgebied’ (artikel 4). In noordwestelijke en zuidoostelijke richting ten opzichte van de projectzone worden een aantal bestaande woningen langs de Sint-Aarnoutstraat en de Minnezangerstraat bestemd tot ‘woonzone’ (artikel 1).

Het bestemmingsplan van het gemeentelijk RUP is het volgende
– de woning van tweede verzoeker wordt er ter verduidelijking met een rode pijl
op aangeduid:

De bij dit plan horende legende luidt:

De verordenende stedenbouwkundige voorschriften van artikel 2 ‘projectzone’ luiden:

“1 bestemmingsvoorschriften

Deze zone is bestemd voor de ontwikkeling van één- en/of meergezinswoningen met een sociaal karakter – en de daarbij horende koeren, tuinen, bergingen, parkeervoorzieningen, inritten en garages – in een groene omgeving.

I.f.v. de ontwikkeling van de projectzone zijn onderdelen bestemd voor aanleg van wegeninfrastructuur, ontsluiting van aanpalende percelen, afwatering, parkeergelegenheid, (openbare) groene ruimten en (openbare) verharde ruimten toegelaten. Het definitieve tracé van de interne wegenis en andere infrastructuur moet worden bepaald naar aanleiding van de aanvragen voor omgevingsvergunning voor de realisatie van deze infrastructuur.

De projectzone heeft een variabele grens t.o.v. de groenzone (art.3) en kan vervolgens aangepast worden in functie van de duurzame ontwikkeling van de onderliggende zone (art. 2). De totale oppervlakte van ‘Art.2 projectzone’ dient echter gelijk te blijven aan de oppervlakte aangeduid op het bestemmingsplan. De variabele grens tussen art 2 en 3 kan maximaal 55m schuiven.

De groenaanleg dient te bestaan uit streekeigen en functioneel groen, deskundig aangelegd en gehandhaafd. Bestaand waardevol groen binnen de niet-bebouwde ruimtes dient maximaal behouden te blijven en geïntegreerd [te] worden.

1.1 hoofdontsluiting

De aansluiting van nieuw te ontwikkelen wegenis, ter ontsluiting van de projectzone, is indicatief aangeduid met een pijl en valt na overdracht onder ‘Art. 5 openbaar domein’.

De projectzone wordt ontsloten via de Sint-Aarnoutstraat/Sportlaan.

Het openbaar domein dient opgevat te worden als een woonerf waarbij gemotoriseerd verkeer ondergeschikt is aan trage weggebruikers.

Een groene inrichting staat voorop. De inrichting dient te voldoen aan de voorschriften van ‘Art. 5 openbaar domein’.

2 inrichting en beheer

De projectzone moet als één ruimtelijk geheel uitgewerkt [...] worden.

De inrichting van de projectzone dient in functie te staan van een hoogkwalitatieve en duurzame ontwikkeling, met bijzondere aandacht voor:

- een optimaal en duurzaam ruimtegebruik;
- aaneengesloten groen- en/of recreatieve voorzieningen;
- hoogkwalitatieve inrichting van het openbaar domein en haar omgeving;
- optimale integratie in de omgeving, zowel landschappelijk als wat betreft hinderaspecten;
- harmonieuze aansluiting op de aanpalende bestaande bebouwing van de aanleunende zone waarbij specifieke aandacht dient geschonken te worden aan privacy en schaduwslag. Er dient voldoende afstand bewaard te worden t.o.v. de bestaande bebouwing.
- de te verwachten mobiliteitseffecten op de omgeving voor zowel mechanisch als langzaam verkeer;

Bij de vergunningsaanvraag voor de ontwikkeling van de projectzone dient een globale inrichtingsstudie te worden gevoegd, die geldt als informatief document voor de vergunningverlenende instantie i.f.v. de beoordeling van de vergunningsaanvraag.

In alle bestemmingen binnen de projectzone kunnen ook ophaal- en sorteerpunten voor afval voorzien worden zolang ze geen hinder vormen voor de hoofdbestemming.

Het gebruik van duurzame en/of hernieuwbare energiebronnen wordt bovendien geprefereerd boven klassieke bronnen.

2.1 woondichtheid

Het aantal woningen bedraagt max. 50 wooneenheden en biedt een mix aan van woontypologieën.

2.2 inplanting

Binnen de zone zijn zowel grondgebonden ééngezinswoningen als meergezinswoningen toegestaan.

Er mogen meerdere volumes worden opgericht. De volumes dienen geclusterd te worden, evenwichtig verdeeld over onderhavige zone en omringd door volwaardige groenzones of private tuinzones.

Ten gevolge van deze inplanting mag op aanpalende percelen, die bebouwd zijn ten behoeve van woongelegenheden, geen buitensporige hinder ontstaan.

° inplanting t.o.v. de zonegrenzen

Bebouwing dient minimaal ingeplant te worden op een afstand gelijk aan de kroonlijsthoogte met een minimum van 8m van de zonegrens.

Met uitzondering van de grenzen palend aan groenzones.

2.3 bezettingsgraad

Maximaal 25% van onderhavige projectzone mag ingenomen worden door bebouwing.

2.4 gabarit

Het maximaal toegelaten gebouwengabarit wordt als volgt bepaald:

- Voor ééngezinswoningen: max. 2 bouwlagen met een hellend dak.
- Voor meergezinswoningen kan maximaal 13m bouwhoogte.

2.5 dakvorm

Dakvorm is vrij.

2.6 inrichting van de niet-bebouwde ruimte

Verharding voor gemotoriseerd verkeer binnen de projectzone dient beperkt te worden tot de noodzakelijke toegangswegen. De inrichting dient te voldoen aan de voorschriften bepaald in 'Art. 5 openbaar domein'.

2.6.1 openbare groenzones

Openbare groenzones dienen te bestaan uit streekeigen en functioneel groen, deskundig aangelegd en gehandhaafd. De groenzones moeten een mix zijn van grotere aaneengesloten gehelen die ook recreatief gebruikt kunnen worden, in combinatie met straat- en buffergroen.

Bestaand waardevol groen binnen de niet-bebouwde ruimtes dient maximaal behouden te blijven en geïntegreerd [te] worden in de aanleg van de openbare groenzone.

Verhardingen in groenzones zijn er enkel toegestaan in functie van de aanleg van wandel- of fietspaden, speelterreinen, onderhoudsstroken.

Het aanwenden van de groene ruimte voor parkeerplaatsen, private toeritten of het stapelen van materiaal, machines en afval is niet toegestaan. Binnen de

zones kunnen evenwel wel maatregelen getroffen worden voor duurzaam waterbeheer waarbij buffering, infiltratie en herbruik voorop staan.

De inrichting en aanlegwijze dienen voorwerp uit te maken van de aanvraag tot omgevingsvergunning voor de inrichting van de onderliggende bestemmingszone. Deze bijkomende documenten gelden enkel als informatief document voor de vergunningverlenende instantie i.f.v. de beoordeling van de vergunningsaanvraag.

2.6.2 private buitenruimte

De niet-bebouwde delen van het private perceelsdeel dienen volledig als tuin ingericht te worden.

Maximaal 30% van deze ruimte mag worden verhard ten behoeve van oprit, parkeerplaats, tuinpaden en terras en andere constructies die geen gebouw zijn.

2.6.3 afsluitingen

Afsluitingen met een maximale hoogte van 2,00 m zijn toegelaten in levende hagen (al dan niet ondersteund door draadafsluiting), metselwerk of draadafsluitingen.

2.6.4 bijgebouwen

° inplanting

Bijgebouwen dienen ofwel op de perceelsgrens, indien koppeling mogelijk is, ofwel op minimum 1,00 m van de perceelsgrens te worden opgericht. Bijgebouwen kunnen enkel voorzien worden in private buitenruimtes.

In publieke buitenruimtes kunnen enkel kleinschalige gemeenschappelijke bijgebouwen voorzien worden in functie van fietsenberging, gecentraliseerde afvalpunten of functies van openbaar nut.

° bouwhoogte

Het toegelaten gabarit voor bijgebouwen (m.u.v. carports) is als volgt bepaald:

- hoogte bovenkant kroonlijst: max. 3.00 m
- nokhoogte: max. 5,00 m

° oppervlakte

De grondoppervlakte van de bijgebouwen in private tuinen mag maximaal 40m² bedragen.”

IV. Onderzoek van het eerste middel, eerste en vierde onderdeel

Standpunt van de partijen

9. De verzoekende partijen voeren in een eerste middel de schending aan van “de artikelen 4.2.3, § 3, en 4.3.3, § 3, 2°, van het decreet van 5 april 1995 ‘houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid’ [hierna: het DABM]”, artikel 4, § 2, van het besluit van de Vlaamse regering van 12 oktober 2007 ‘betreffende de milieueffectrapportage over plannen en

programma's' (hierna: het plan-MER-besluit), evenals het zorgvuldigheidsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

In een eerste onderdeel voeren de verzoekende partijen aan dat de screening van de milieueffecten onvoldoende gebeurde, omdat er geen vergelijking werd uitgevoerd tussen de voorschriften van het bestaande plan en de voorschriften van het voorgenomen plan (planologische toets). Voor het bestreden gemeentelijk RUP diende de planologische toets te bestaan uit een vergelijking tussen, enerzijds, de ontworpen voorschriften van het woongebied en het gebied voor invulling van de sociale verkaveling, en, anderzijds, de voorschriften voor het landschappelijk waardevol agrarisch gebied, waarvoor krachtens artikel 15, 4.6.1 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 'betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen' (hierna: het inrichtingsbesluit) een esthetisch criterium geldt, dat vergt dat de overheid nagaat of het gevraagde in overeenstemming is met de eisen ter vrijwaring van de schoonheidswaarde van het landschap. Voor het uitvoeren van een volledig en zorgvuldig effectenonderzoek kan de voornoemde planologische toets echter niet volstaan wanneer de betrokken percelen zich vanuit milieuoogpunt in een bijzondere feitelijke situatie bevinden, zoals bij de vastgestelde aanwezigheid van waardevolle natuurelementen. In dat geval moet ook worden nagegaan, of er gelet op die bestaande feitelijke toestand, milieu-effecten kunnen zijn bij de realisatie van het voorgenomen plan (de feitelijke toets).

Volgens de verzoekende partijen is, blijkens de toelichtingsnota bij het bestreden besluit, die esthetische afweging niet gebeurd, en blijkt evenmin welke maatregelen zullen worden genomen om de impact te beperken. In de toelichtingsnota is sprake van een 'ingreepeffectenschema' waarbij de effecten op het landschap worden omschreven met een P (permanent effect)/N* (waarschijnlijk niet significant effect) in de aanlegfase en N* (waarschijnlijk niet significant effect) in de exploitatiefase, zonder dat dit verder wordt toegelicht. Met de schoonheidswaarde van het landschappelijk waardevol agrarisch gebied werd geen rekening gehouden, minstens werden de effecten op de schoonheidswaarde niet onderzocht en afgetoetst. Bovendien wordt ook het visueel

beeld van de open ruimte niet behouden, aangezien er bouwblokken van drie tot vier bouwlagen komen, waar zich thans braakliggende voetbalvelden bevinden. De afweging van de effecten is bijgevolg planologisch en feitelijk niet correct. Dit dient minstens als een onzorgvuldige screening te worden beschouwd.

10. In de memorie van antwoord werpt de verwerende partij op dat het middel enkel ontvankelijk kan worden aangevoerd voor zover de schending wordt opgeworpen van artikel 4.2.3, § 3, van het DABM, te lezen in samenhang met het zorgvuldigheidsbeginsel.

Voor zover luidens het middel de verwerende partij als plannende overheid conform artikel 15, 4.6.1 van het inrichtingsbesluit moest nagaan of “het gevraagde” in overeenstemming is met de eisen ter vrijwaring van de schoonheidswaarde van het landschap, stelt zij dat dit artikel enkel van toepassing is ten aanzien van de vergunningverlenende overheid. Er rust op de verwerende partij als plannende overheid geen plicht om na te gaan of het voorgenomen plan wel in overeenstemming is met de schoonheidswaarde van het landschap. Voorts laten de verzoekende partijen na om verder aan te duiden op welke wijze artikel 4.2.3, § 3, van het DABM geschonden werd. Dat artikel, dat onder meer naar een bijlage verwijst, bevat een groot aantal voorwaarden waaraan de MER-screeningsplicht moet voldoen. De stelplicht houdt in dat de verzoekende partijen verder dienen aan te geven aan welke voorwaarde of mogelijkheid niet werd voldaan, maar zij beperken zich tot een algemene verwijzing naar artikel 4.2.3, § 3, van het DABM, zonder dit artikel op enigerlei wijze verder uit te leggen. In die zin is dit middelonderdeel volgens de verwerende partij dan ook onontvankelijk.

De verwerende partij vervolgt dat zij als een zorgvuldig bestuur wel degelijk heeft nagegaan wat de effecten kunnen zijn van het voorgenomen gemeentelijk RUP op het landschap. Zij heeft hiertoe eerst een ingrepeffectenschema opgesteld om een eerste inschatting te maken van de mogelijke aanzienlijke milieueffecten van het voorgenomen plan. Aangezien met betrekking tot het landschap Permanente effecten (P), waarschijnlijk niet

significante effecten (N*) werden verwacht, heeft de verwerende partij de landschapseffecten van het voorliggende plan verder in de effectenbeoordeling aan een uitgebreidere toets onderworpen. Zij verwijst naar haar beoordeling in punt 2.2.11 ‘het landschap’. De te verwachten milieueffecten van het voorliggende RUP op het landschap werden zodoende duidelijk en zorgvuldig omschreven en onderzocht. Zij voegt hieraan toe dat door middel van plangeïntegreerde maatregelen in de voorschriften van het RUP, ook bepalingen werden opgenomen om de afwerking van de rand van het woongebied te bevorderen, zoals bepalingen met betrekking tot afsluitingen en beplanting/haagstructuren, en verwijst in dit verband naar artikel 2.6.3 ‘afsluitingen’ in de verordenende stedenbouwkundige voorschriften bij het RUP. Uit de effectenanalyse – zoals hierboven beschreven – blijkt aldus dat de impact op het landschap niet aanzienlijk zal zijn, maar men niettemin toch maatregelen heeft genomen “om de afwerking van de rand van het woongebied te bevorderen”.

Voor zover de verzoekende partijen nog stellen dat de effecten op de open ruimte niet zouden zijn beoordeeld, alsook dat niet duidelijk zou zijn wat de effecten van het onderliggende RUP zouden zijn op alle biologisch waardevolle natuurelementen in de nabije omgeving, is ook deze kritiek volgens de verwerende partij onterecht. Uit de lezing van de hierboven geciteerde effectenanalyse op vlak van landschap, blijkt dat het effect op de open ruimte wel degelijk zorgvuldig werd onderzocht.

Beoordeling

11. Artikel 4.2.3, § 3, DABM, zoals te dezen van toepassing, luidt:

“Voor een plan of programma, dat overeenkomstig artikel 4.2.1, eerste lid, onder het toepassingsgebied van dit hoofdstuk valt, en dat het gebruik bepaalt van een klein gebied op lokaal niveau of een kleine wijziging inhoudt, moet geen plan-MER worden opgemaakt voor zover de initiatiefnemer aan de hand van de criteria die worden omschreven in bijlage I, die bij dit decreet is gevoegd, aantoonst dat het plan of programma geen aanzienlijke milieueffecten kan hebben. De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen betreffende de beoordeling van de aanwezigheid van aanzienlijke

milieueffecten.”

Het zorgvuldigheidsbeginsel houdt onder meer in dat de overheid haar besluiten op een zorgvuldige wijze moet voorbereiden door de relevante gegevens en de op het spel staande belangen te inventariseren en deze gegevens en belangen tegen elkaar af te wegen in het licht van het doel van het besluit.

12. Om wettig gebruik te kunnen maken van de in het te dezen toepasselijke artikel 4.2.3, § 3, DABM bedoelde afwijkingsmogelijkheid van de principiële plan-MER-plicht, moet cumulatief aan twee voorwaarden worden voldaan: het plan of programma moet het gebruik bepalen van een klein gebied op lokaal niveau of een kleine wijziging inhouden en de initiatiefnemer moet aantonen dat het plan of programma geen aanzienlijke milieueffecten kan hebben. De verwerende partij dient aldus na te gaan of het betrokken gemeentelijk RUP aanzienlijke milieueffecten op de bestaande situatie van mens en leefmilieu kan hebben, aan de hand van de in de bijlage I van het DABM opgesomde criteria.

Bij de beoordeling van de milieueffecten van een ruimtelijk uitvoeringsplan moet, uit het oogpunt van die milieueffecten, voor elke zone van het plan in de eerste plaats de vergelijking worden gemaakt tussen de verordenende voorschriften van het bestaande plan en die van het voorgenomen plan (de planologische toets). De huidige feitelijke bestemming van het gebied is bij deze planologische toets niet relevant. Wanneer uit de voornoemde planologische toets blijkt dat er zich inzake milieueffecten een relevante wijziging voordoet, moet deze wijziging bij het onderzoek worden betrokken.

Voor het uitvoeren van een volledig en zorgvuldig effectonderzoek kan de voornoemde planologische toets echter niet volstaan wanneer de betrokken percelen zich vanuit milieuoogpunt in een bijzondere feitelijke situatie bevinden, zoals bij een vastgestelde aanwezigheid van waardevolle natuurelementen. In dat geval moet ook worden nagegaan of er zich,

gelet op die bestaande feitelijke toestand, milieueffecten kunnen voordoen bij de realisatie van het voorgenomen plan (de feitelijke toets).

13. De scopingnota bevat onder het kopje ‘effectenonderzoek’ een “beschrijving en een inschatting van de mogelijke aanzienlijke milieu-effecten van het voorgenomen plan of programma” voor een reeks aspecten, waaronder ‘de ruimtelijke ordening’ en ‘het landschap’. De verzoekende partijen bekritisieren in hun verzoekschrift de ontoereikendheid van het effectenonderzoek wat onder meer die factor betreft, en voeren in dit verband op ontvankelijke wijze een schending van artikel 4.2.3, § 3, DABM en het zorgvuldigheidsbeginsel aan.

14. Blijkens de stukken van het dossier wordt het plangebied met gewestplanbestemmingen ‘landschappelijk waardevol agrarisch gebied’ en ‘woongebied’ herbestemd tot ‘woonzone’, ‘groenzone’ en ‘projectzone’. In het kader van de planologische toets diende de vergelijking te worden gemaakt tussen, enerzijds, de ontworpen voorschriften van de verschillende zones en, anderzijds, de verordenende voorschriften van de gewestplanbestemmingen, en dit los van de bestaande feitelijke toestand.

In het bijzonder voeren de verzoekende partijen op goede grond aan dat te dezen een vergelijking diende te worden gemaakt tussen, enerzijds, de ontworpen voorschriften voor de ‘woonzone’ en de ‘projectzone’, en, anderzijds, de voorschriften voor een landschappelijk waardevol agrarisch gebied waarin krachtens artikel 15, 4.6.1, van het inrichtingsbesluit een esthetisch criterium geldt. Anders dan de verwerende partij stelt, rust op de plannende overheid wel degelijk de plicht om, in het kader van een plan-MER-screening, te onderzoeken hoe de voorschriften van het voorgenomen plan zich, wat de mogelijke hinder voor het leefmilieu betreft, verhouden tot de gewestplanvoorschriften inzake de schoonheidswaarde van het landschap.

Daar de milieueffectbeoordeling van een ruimtelijk uitvoeringsplan concreet moet zijn, diende ze voor wat het bestreden gemeentelijk RUP betreft, rekening te houden met elementen zoals de aanduiding als

landschappelijk waardevol gebied in het gewestplan en de gevolgen van de herbestemming van de betrokken site tot ‘woonzone’ en ‘projectzone’.

15. In de scopingnota, op grond waarvan het team Mer heeft besloten dat voor het voorgenomen gemeentelijk RUP geen plan-MER moet worden opgemaakt, wordt wat het ‘landschap’ betreft, niet van de planologische toestand ‘landschappelijk waardevol agrarisch gebied’ uitgegaan, doch uitsluitend van de feitelijke toestand, namelijk de ontwikkeling van een deel van dit gebied sinds de jaren ’60 en de omstandigheid dat de braakliggende projectzone achter de school vroeger een sportpark was. De verwijzing naar “de interne planologische ruil” maakt abstractie van de omstandigheid dat, naast een deel van de ‘projectzone’, ook de twee ontworpen woonzones grotendeels in een gebied liggen met als gewestplanbestemming ‘landschappelijk waardevol agrarisch gebied’. Anders dan de verwerende partij beweert, werd aldus het effect van het bestreden gemeentelijk RUP op de landschapswaarde en op het visueel beeld van de open ruimte niet zorgvuldig onderzocht. Het stedenbouwkundig voorschrift 2.6.3 ‘afsluitingen’ waar de verwerende partij naar verwijst, blijkt zelfs eerder in tegenspraak te zijn met het visueel beeld van de open ruimte.

Voorts blijkt niet dat de scopingnota om tot de conclusie te komen dat er geen aanzienlijk effect is voor het aspect ruimtelijke ordening afdoende rekening heeft gehouden met de concrete gevolgen van de herbestemming van de betrokken site tot ‘woonzone’ en ‘projectzone’.

16. Gelet op het voorgaande, moet worden vastgesteld dat geen zorgvuldige planologische toets van de milieueffecten van het bestreden gemeentelijk RUP voorligt.

17. Het eerste onderdeel van het eerste middel is in de aangegeven mate gegrond.

BESLISSING

1. De Raad van State vernietigt het besluit van de gemeenteraad van de gemeente Zedelgem van 23 november 2023 houdende de definitieve vaststelling van een gemeentelijk ruimtelijk uitvoeringsplan ‘Sportlaan - Sint-Aarnoutstraat’.

2. Dit arrest dient bij uittreksel te worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

3. De eerste verwerende partij wordt verwezen in de kosten van de vordering tot schorsing en het beroep tot nietigverklaring, begroot op een rolrecht van 800 euro, een bijdrage van 48 euro, en een rechtsplegingsvergoeding van 924 euro, die verschuldigd is aan de verzoekende partijen gezamenlijk.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, op dertien juli tweeduizend zesentwintig, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Jan Clement,	kamervoorzitter,
Stephan De Taeye,	staatsraad,
Patricia De Somere,	staatsraad,
bijgestaan door	
Silvan De Clercq,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Silvan De Clercq

Jan Clement